

KADERNOTA 2016-2019

16-6-2015

Op koers in een bewegende
samenleving

De kadernota vormt het beleidsinhoudelijke en financiële richtinggevende kader voor de eerstvolgende door het college op te stellen begroting. Tevens geeft het een integraal financieel beeld voor een termijn van vier jaar. De titel van deze kadernota volgt uit het collegeprogramma 2014-2018.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. ALGEMEEN.....	3
1.1. Opbouw van deze kadernota	4
1.2. Gemeentelijk coalitieakkoord en collegeprogramma 2014 - 2018.....	5
1.3. Organisatieontwikkeling	6
1.4. Bestuurlijke herinrichting.....	7
2. ONTWIKKELINGEN EN GEVOLGEN VOOR ONZE MEERJARENBEGROTING	9
2.1. Startsituatie (inclusief ontwikkelingen tot en met mei 2015)	10
2.2. Actualisatie landelijke ontwikkelingen.....	11
2.3. Actualisatie regionale ontwikkelingen	14
2.4. Ontwikkelingen in beleid van De Marne	17
2.5. Financieel meerjarenperspectief	18
3. CONCLUSIES EN BESLUITVORMING.....	21
3.1. Algemeen beeld ontwikkelrichting meerjarenbegroting	22
3.2. Voorstellen voor besluitvorming.....	23
BIJLAGEN	25
Bijlage 1	26
ONTWIKKELINGEN IN HET BELEID PER PROGRAMMA.....	26
Programma 1 Burger en bestuur	27
Programma 2 Veiligheid.....	28
Programma 3 Verkeer en vervoer.....	29
Programma 4 Economische zaken, landbouw, visserij, recreatie en toerisme	30
Programma 5 Jeugd.....	32
Programma 6 Sport, kunst en cultuur.....	33
Programma 7 Sociale Zaken en Werk	34
Programma 8 Maatschappelijke ondersteuning en zorg.....	35
Programma 9 Milieu.....	36
Programma 10 Leefomgeving	37
Programma 11 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	41
Bijlage 2 Bedrijfsvoering.....	42
Bijlage 3a Samenvatting Kadernota 2016 - 2019	49
Bijlage 3b Ontwikkeling op basis van raadsbesluiten	50
Bijlage 3c Gemeentefonds en maatregelen rijk.....	51
Bijlage 3d Autonome ontwikkelingen	52
Bijlage 3e Ontwikkelen (nieuw) beleid.....	57
Bijlage 3f Ontwikkelingen Bedrijfsvoering	59

1. ALGEMEEN

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

1.1. Opbouw van deze kadernota

De kadernota kent elk jaar dezelfde terugkerende ingrediënten die nodig zijn als beleidsinhoudelijke en financiële kaders voor het opstellen van de eerstvolgende begroting. Deze ingrediënten betreffen de inbedding van de gemaakte afspraken voor de lopende bestuursperiode, het inventariseren van zich voordoende ontwikkelingen in bestaand en in nieuw beleid en de verkenning van financiële ontwikkelingen en mogelijkheden.

De opbouw van deze kadernota ziet er als volgt uit:

Hoofdstuk 1 : Algemeen

Schetst de hoofdlijnen en achtergrond van algemene ontwikkelingen.

Hoofdstuk 2 : Ontwikkelingen en gevolgen voor onze (meerjaren)begroting

Vanuit de startsituatie van de vastgestelde begroting (november 2014) en beleidsuitgangspunten van raad en college worden (zelf geïnitieerde en externe) ontwikkelingen toegelicht op inhoudelijke betekenis en op de mogelijke effecten daarvan voor de (meerjaren)begroting.

Hoofdstuk 3 : Besluitvorming

Bevat de conclusies en de besluitvormingsaspecten.

Bijlagen

In de bijlagen zijn de ontwikkelingen van het beleid in de programma's en de organisatie (bedrijfsvoering) toegelicht en samenvattende financiële tabellen opgenomen.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

1.2. Gemeentelijk coalitieakkoord en collegeprogramma 2014 - 2018

Het CDA, PvdA en GroenLinks vormen het college. Het collegeprogramma 2014 – 2018 onder de naam “Op koers in een bewegende samenleving” bouwt voort op het collegeprogramma uit de vorige bestuursperiode. Aan het fundament Vertrouwen, Verbinden en Vernieuwen uit de vorige bestuursperiode zijn twee waarden toegevoegd: Durf en Daadkracht. Durf onderstreept het verder bouwen op de ingezette koers en daarbij wordt het nodige van de samenleving gevraagd. Daadkrachtig is het college aan het werk en laat de samenleving de resultaten daadwerkelijk zien. Voorbeelden daarvan zijn de uitvoering van PROloog (kadeverlenging en ontwikkeling Lauwersoog), de aanleg van de rondweg N361 Mensingeweer-Ranum, het fietspad Mensingeweer-Baflo en het bouwen van de school in Leens. Andere speerpunten uit het collegeprogramma zijn: het woon- en leefbaarheidsplan, de decentralisaties in het sociaal domein en de op handen zijnde bestuurlijke herinrichting.

1.3. Organisatieontwikkeling

De rol van de overheid verandert. Er wordt meer gebouwd op de kennis, de oplossingsgerichtheid, creativiteit en pro-activiteit van de inwoners zelf. Bij die veranderende rol van de overheid past een andere manier van werken van de gemeentelijke organisatie. Met situatiegericht werken wil De Marne een beter resultaat voor de lokale samenleving bewerkstelligen, en flexibiliteit en werken in samenhang realiseren.

In 2014 zijn we gestart met het vaststellen van de notitie *Kaders voor de organisatieontwikkeling, op Koers in een bewegende samenleving*. In 2015 hebben we gesprekken gevoerd met alle medewerkers om in gezamenlijkheid te werken aan de organisatieontwikkeling. Daarnaast zijn er inmiddels werkgroepen actief aan de slag om op bepaalde aandachtspunten verbetermaatregelen door te voeren. Ook in 2016 en volgende jaren blijft de focus op een proces van continue verbeteren. In het hoofdstuk bedrijfsvoering wordt uitvoerig ingegaan op de organisatieontwikkeling.

1.4. Bestuurlijke herinrichting

Uit het rapport “Grenzeloos Gunnen” uit 2013 van de commissie Jansen bleek dat intergemeentelijke samenwerking in toekomst niet voldoende zou zijn om de toekomstige gemeentelijke opgaven aan te kunnen. De commissie beval herindeling aan.

Vervolgens is er een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheid van de vorming van één gemeente uit de zeven gemeenten op het Hoogeland: Appingedam, Bedum, Delfzijl, Eemsmond, Loppersum, De Marne en Winsum. De G7-variant.

Op 31 maart 2015 hebben zes van de zeven raden hierover een intentiebesluit genomen. De Marne heeft gekozen voor de G7-variant. Op 14 april 2015 heeft Winsum als zevende gemeente een intentiebesluit genomen. Er is niet unaniem gekozen voor de G7-variant. Dat betekent dat er geen directe duidelijkheid is in welke variant De Marne verder gaat.

Als toch gekoerst wordt op herindeling, is de volgende fase het gezamenlijk opstellen van een formeel herindelingsadvies op grond van de Wet algemene regeling herindeling (ARHI-besluit). Door de onzekerheid over de te kiezen variant kan niet gezegd worden op welke termijn een dergelijk advies tot stand komt.

2. ONTWIKKELINGEN EN GEVOLGEN VOOR ONZE MEERJARENBEGROTING

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

2.1. Startsituatie (inclusief ontwikkelingen tot en met mei 2015)

De startsituatie voor de kadernota begint bij de cijfermatige meerjarenreeks zoals de raad die bij de laatste begrotingsbehandeling heeft vastgesteld. De cijfers van deze meerjarenraming zijn gebaseerd op concreet voorgenomen uitgaven, de te verwachten inkomsten uit vastgesteld beleid en de in besluitvorming vastgestelde uitgangspunten (gemeentelijk en landelijk). Als vervolg op de startreeks zijn ook de daarna genomen raadsbesluiten van belang voor zover die gevolgen hebben voor de meerjarenbegroting.

Tussen het moment van de jaarlijkse opstelling van de kadernota in het voorjaar en de vaststelling van de begroting in november, wordt nog gewerkt aan het zo actueel mogelijk maken van de raming van lasten en baten per product. Daar zullen nog mutaties uit voortvloeien. Die mutaties zullen wij, voor zover relevant, apart toelichten in de programmabegroting die wij in november aanbieden.

In tabel 1 is aangegeven hoe de startsituatie er uit ziet. De meerjarige effecten van het rekeningresultaat 2014 bij de jaarrekening zijn meegenomen in onderstaande tabel. Wanneer de raad anders besluit dan voorgesteld in de vergadering van 16 juni, zullen de bedragen in de uitwerking van de begroting verwerkt worden.

Tabel 1: Startsituatie ontwikkeling resultaat 2016-2019

(-) is nadelig, (+) is voordelig				
Startsituatie (bedragen in k€)	2016	2017	2018	2019
Saldo begrotingsbehandeling (nov'14)	56	272	331	195
Saldo ontwikkelingen uit genomen raadsbesluiten *)	-	-373	-14	-14
Voorlopige tussenstand saldo meerjarenbegroting	56	-101	317	181

*) t/m raadsbijeenkomst 29 april 2015

2.2. Actualisatie landelijke ontwikkelingen

2e fase onderhoud gemeentefonds

Zoals aangekondigd in de meicirculaire 2014 zal de aangepaste verdeling van de gemeentefondsmiddelen als gevolg van de tweede fase groot onderhoud ingaan per 2016. De basis van het groot onderhoud is het Cebeon onderzoek uit 2011. De eerste fase van het groot onderhoud is met ingang van 2015 verwerkt in de verdeling van het gemeentefonds. Voor de tweede fase zijn voor vier (sub)clusters onderzoeken uitgevoerd op basis van de gemeentelijke begrotingen 2014. Op 23 maart 2015 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Raad voor de Financiële verhoudingen (Rfv) om advies gevraagd over de aanpassingen. Na weging van de adviezen wordt een brief aan de Tweede Kamer gestuurd en de resultaten worden opgenomen in de meicirculaire gemeentefonds 2015.

De tweede fase groot onderhoud omvat de taakgebieden Werk en inkomen (W&I), Brandweer & Rampenbestrijding (B&R, onderdeel van Openbare Orde en Veiligheid) en Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV, onderdeel van Infrastructuur en Gebiedsontwikkeling). Deze (sub)clusters zijn in de eerste fase buiten beschouwing gebleven.

Het effect van de aangepaste verdeling is dat er een verschuiving plaatsvindt van grotere naar kleinere gemeenten van in totaal € 88 miljoen. Het zijn vooral de kleinere gemeenten die er meer dan 3% op vooruit gaan. Voor de gemeente De Marne betekent dit een verhoging van de uitkering uit het gemeentefonds met € 236.640.

Objectieve verdeling budgetten Jeugdhulp en WMO

De gemeenten ontvangen in 2015 ruim tien miljard euro voor hun taken in het sociaal domein voor Jeugdzorg, Wmo en Werk. Bij Jeugd en Wmo gaat het om nieuwe taken, met nieuw geld. Dat nieuwe geld moet onder de gemeenten worden verdeeld. In 2015 gebeurt dat aan de hand van het zorggebruik in 2012 of 2013. Met ingang van 2016 wordt deze historische verdeling stapsgewijs vervangen door een objectieve verdeling.

Het uitgangspunt van het kabinet is dat een objectieve verdeling met ingang van 2016 - via een ingroeipad - een rol speelt bij de verdeling van de macrobudgetten Wmo en Jeugdzorg. De belangrijkste redenen om over te willen stappen van een historisch geconstrueerd verdeelmodel naar een objectieve verdeling zijn:

- Betrouwbaarheid en voorspelbaarheid van de inkomsten.
- Dynamiek en robuustheid: het budget volgt een aantal kostenbepalende veranderingen zoals leeftijd van inwoners.
- Correctie van scheefgroei: in de oude systemen waren op sommige plekken in het proces van zorgtoewijzing regionale verschillen zichtbaar in indicatie en inkoop, die zich niet geheel lieten verklaren door verschillen in

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

bevolkingssamenstelling. Dit wordt in een objectief verdeelmodel zo goed mogelijk gladgestreken.

In het nieuwe verdeelmodel blijft een vangnetregeling bestaan. Voor 2015 is inmiddels de tijdelijke vangnetregeling gepubliceerd. Het gaat om een eenvoudig vormgegeven tijdelijke regeling waarbij uitgegaan wordt van een eigen risico van 10%. Bij een tekort van meer dan 10% kunnen gemeenten aanspraak maken op een aanvullende uitkering.

Het effect van deze wijziging wordt verwerkt in de mei-circularie 2015.

Wet modernisering vennootschapsbelasting

Het doel van de modernisering is concurrentievervalsingen tussen private ondernemingen en ondernemingen die - direct of indirect – worden gedreven door bijvoorbeeld de Staat of een gemeente, zoveel mogelijk weg te nemen. Het streven is om het voorstel met ingang van 1 januari 2016 in werking te laten treden. Overheidsondernemingen en de Belastingdienst kunnen zich in 2015 hierop voorbereiden. De Europese Commissie heeft een verzoek ingediend om een gelijk speelveld te creëren tussen private ondernemingen en overheidsondernemingen en zodoende Staatssteun te voorkomen. Het gevolg van dit verzoek is dat de overheidsondernemingen die concurreren met private ondernemingen vanaf 2016 vallen onder de vennootschapsbelasting (Vpb).

Het wetsvoorstel regelt dat overheidsondernemingen vennootschapsbelasting moeten afdragen, tenzij ze gebruik kunnen maken van een vrijstelling. De Vpb-plicht gaat gelden als overheden met een activiteit een onderneming drijven. Dat is een verandering ten opzichte van de huidige situatie, waarin het uitgangspunt is dat overheidsondernemingen in principe niet vennootschapsbelastingplichtig zijn. Nu zijn overheidsondernemingen alleen in specifieke gevallen belastingplichtig.

Het wetsvoorstel zal naar verwachting in april 2015 in de Eerste Kamer ter besluitvorming worden voorgelegd.

Inmiddels is er een handreiking beschikbaar gesteld door het ministerie van financiën, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Unie van Waterschappen. Op basis hiervan wordt het BBV aangepast. Voor de zomervakantie gaan we een inventarisatie doen naar de fiscaliteit van de verschillende bedrijfsonderdelen, grondbedrijf en de verbonden partijen. Na de zomervakantie zullen de effecten opgenomen worden in de begroting 2016.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Nieuwe omgevingswet (maakt omgevingsrecht eenvoudiger)

Het omgevingsrecht bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Zij hebben allemaal hun eigen uitgangspunten, werkwijzen en eisen. De wetgeving is te ingewikkeld geworden voor de mensen die ermee werken. Daardoor duurt het bijvoorbeeld langer voordat een project kan starten.

Het kabinet maakt het omgevingsrecht makkelijker en voegt alle regelingen samen in één nieuwe omgevingswet.

Uitgangspunten Omgevingswet

Met de Omgevingswet wil het kabinet beter aansluiten op:

- de samenhang tussen verschillende plannen en activiteiten voor ruimtelijke ordening, milieu en natuur;
- duurzame ontwikkelingen, zoals windmolenparken aanleggen;
- de verschillen tussen regio's. Gemeenten, provincies en waterschappen krijgen meer ruimte om op omgevingsgebied hun eigen beleid te voeren. Regio's kunnen dankzij de Omgevingswet beter aansluiten bij hun eigen behoeften en doelstellingen.

De Omgevingswet sluit ook beter aan bij Europese regels. Verder biedt de wet meer ruimte voor particuliere ideeën.

Naar verwachting treedt de wet in 2018 in werking.

Tabel 2: Gevolgen maatregelen rijksbeleid voor Gemeentefonds

(-) is nadelig, (+) is voordelig				
Onderwerp (bedragen in k€)	2016	2017	2018	2019
2e fase onderhoud gemeentefonds	237	237	237	237
Objectieve verdeling budgetten jeugdhulp en WMO	PM	PM	PM	PM
Ontwikkeling (ruimtebiedend)	237	237	237	237

Mei-circulaire 2015

De mei-circulaire 2015 wordt eind mei/begin juni verwacht. Op dat moment wordt pas duidelijk wat het totale effect is in de mutatie van het gemeentefonds als gevolg van de 2e fase onderhoud gemeentefonds, objectieve verdeling budgetten jeugdhulp en WMO en ander wijzigingen in de diverse maatstaven. Het saldo zoals in de tabel aangegeven moet met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

2.3. Actualisatie regionale ontwikkelingen

Decentralisaties sociaal domein (jeugd, zorg en werk)

In 2015 zijn we gestart met de uitvoering van taken voortvloeiend uit de decentralisaties. Dit doen we samen met Bedum, Winsum en Eemsmond (net als de voorbereidende werkzaamheden die in 2014 hebben plaatsgevonden), in de vorm van een gezamenlijke beleidsagenda Sociaal Domein. In 2015 is/wordt hierover regelmatig gerapporteerd. Ook in 2016 zal er intensief worden samengewerkt in de uitvoering van deze taken om onze inwoners goede zorg te kunnen bieden.

Uitvoeringskosten 2015

Inmiddels is duidelijk geworden dat de extra kosten (werkelijke kosten minus beschikbare uitvoeringsbudget) voor 2015 voor de uitvoering van de decentralisaties voor de vier gemeenten in totaal k€837 bedragen. Na toepassing van de verdeelsleutels op dit bedrag betekent dit voor De Marne een bedrag van k€187. Besluitvorming hierover vindt plaats in de raadsvergadering van 23 juni 2015.

Bedragen x k€		
Specificatie 2015 (incidenteel)	BMWE	De Marne
Jeugd (programma 5)	-374	-88
WMO (programma 8)	-272	-51
Participatie (programma 7)	-191	-48
Totaal	-837	-187

Dekking:

Om het bedrag (k€187) te kunnen betalen zullen we de volgende budgetten inzetten:

1. k€40 overgehevelde budget van 2014 naar 2015 vanuit het budget CJG om eventuele tekorten in de uitvoering op het gebied van jeugd in 2015 op te kunnen vangen;
2. k€147 vanuit de bestemmingsreserve die bij de jaarrekening 2014 is gevormd om de verwachte uitvoeringskosten in 2015 voor het Sociaal Domein mee te kunnen bekostigen.

De verwachte kosten voor 2015 zijn voor De Marne geschat op k€164 en daarvoor is een bestemmingsreserve gevormd bij de jaarrekening 2014. Er blijft een bedrag van k€ 17 (k€164 -/- k€147) over om eventuele onvoorziene uitgaven binnen het sociaal domein mee op te kunnen vangen.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Uitvoeringskosten 2016 e.v.

In 2016 e.v. zullen ook extra kosten gemaakt worden voor de uitvoering van de taken binnen het Sociaal Domein. Op basis van de huidige gegevens worden de extra structurele lasten geraamd op k€335 voor de vier gemeenten. Na toepassing van de verdeelsleutels betekent dit voor De Marne een bedrag van structureel k€81. In de afzonderlijke programma's zijn deze extra kosten opgenomen.

Bedragen x k€		
Specificatie 2016 e.v. (structureel)	BMWE	De Marne
Jeugd (programma 5)	-285	-67
WMO (programma 8)	17	3
Participatie (programma 7)	-67	-17
Totaal	-335	-81

Programma PROloog

In 2014 is in samenspraak met de provincie Groningen een aantal wijzigingen aangebracht in de financiering van het programma. Sinds oktober 2014 wordt er gewerkt vanuit een subsidierelatie. De gemeente De Marne kan subsidieaanvragen indienen bij de provincie voor projecten die als doel de ontwikkeling van het Lauwersmeer en Lauwersoog hebben. De provincie Groningen heeft hiervoor tot en met 2017 een investeringsbudget gereserveerd. Samen met het nieuwe college van GS wordt hier ook de komende jaren invulling aan gegeven.

Economische Zaken, Recreatie en toerisme (EZ/RT)

Wij zijn een economisch bedrijvige gemeente waar, passend binnen het plattelandskarakter, zich voortdurend kansen voordoen op een innovatieve duurzame economische ontwikkeling. Voorbeelden hiervan zijn terug te vinden in de verdere verduurzaming van de visserijsector. Ook het benutten van kansen in de toeristische sector en het uitzetten van een goede marketing strategie heeft een positief effect op de werkgelegenheid en vitaliteit.

Krimp & Leefbaarheid

De bevolking van De Marne daalt en ook in de toekomst zal de daling van de bevolkingsaantallen zich blijven doorzetten. Naast een afname van inwoners en huishoudens zal ook een toenemende vergrijzing en ontgroening optreden. De Marne heeft zich in de afgelopen jaren al gedegen voorbereid op de genoemde ontwikkelingen. Allerlei projecten en initiatieven zijn inmiddels in uitvoering. Naast het voortzetten van deze activiteiten is de uitdaging voor de komende jaren er vooral op gericht om regionale samenwerking en verbreding naar Noord Groningen meer vorm te geven. Gemeentelijke herindeling en het aardbevingsdossier maken het noodzakelijk

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

dat het krimpbeleid van de afzonderlijke krimpregio's in Noord-Groningen (De Marne, Eemsdelta) verder wordt opgeschaald naar een gezamenlijke aanpak.

Aardbevingsproblematiek

De gemeente De Marne maakt onderdeel uit van het aardbevingsgebied. De aanpak van deze problematiek is momenteel volop in beweging. De inzet is nu gericht op twee sporen. Enerzijds wordt vanuit het Centrum voor Veilig Wonen gewerkt aan de uitvoering van schadeherstel en de diverse (subsidie)regelingen. Anderzijds is de oprichting van de Overheidsdienst Groningen in voorbereiding. Zoveel als mogelijk worden zaken opgepakt vanuit de samenwerking met andere gemeenten (inmiddels de G 11) maar meer en meer is ook eigen inzet nodig. De verwachting is dat het hierbij gaat om ca 1,8 tot 2,0 fte (k€ 150). Zeer waarschijnlijk komt er een compensatieregeling voor gemeentelijke kosten die zij heeft gemaakt en nog gaat maken in relatie tot aardbeving en gaswinning. Hoe deze regeling eruit ziet en welke kosten worden vergoed is nu nog niet bekend. Wij gaan er vanuit dat de kosten worden vergoed maar daarover is nog geen zekerheid. Vooralsnog is het voorstel om het budgetneutraal op te nemen in de (meerjaren)begroting. In de vergadering van 24 juni 2015 komt hierover een voorstel in de raad waarbij tevens een eventuele begrotingswijziging 2015 aan de orde komt.

Ontsluitingsstructuur

In de komende jaren worden veel infrastructurele werkzaamheden verricht die ten doel hebben de verkeersveiligheid/verkeersafwikkeling van de N361 te verbeteren. In onze gemeente betreft dit het tracé Ranum-Mensingeweer, het fietspad langs de Eenrumerweg (Eenrum-Baflo) en het tracé Mensingeweer tot aan Menneweer (waaronder de rotondes N361/Warfhuisterweg en N361/Breekweg).

2.4. Ontwikkelingen in beleid van De Marne

Ontwikkelingen in aanvaard beleid (autonoom)

Er doen zich altijd autonome ontwikkelingen voor binnen het bestaande en aanvaarde beleid. De term autonoom duidt aan dat het hierbij gaat om ontwikkelingen in aantallen en prijzen. Dit type ontwikkelingen valt in de categorie onontkoombaar en wordt in de jaarlijkse kadernota in samengevatte vorm vermeld en cijfermatig verwerkt.

De informatie over autonome ontwikkelingen in aanvaard beleid, voor zover nog niet in eerdere rapportages verwerkt, is in tabelvorm weergegeven in bijlage 3d.

Ruimte biedende ontwikkelingen

De zich voordoende ontwikkelingen met een ruimtebiedend (in geld) gevolg zijn uiteraard opgenomen en verwerkt in het totaal van de ontwikkelingen uit eigen beleid.

Ruimte vragende ontwikkelingen

Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van de ruimte vragende (in geld) ontwikkelingen voor zover die eind april bekend waren. Deze ruimte vragende ontwikkelingen hebben wij kritisch beoordeeld.

Samenvatting ontwikkeling eigen beleid

De verschillende ontwikkelingen als hierboven genoemd zijn hieronder in tabel 4 in samengevatte vorm opgenomen.

Tabel 4: Ontwikkelingen eigen beleid

(-) is nadelig (+) is voordelig

Ontwikkeling uit (in k€)	2016	2017	2018	2019
Aanvaard beleid (bijlage 3d) (autonome ontwikkelingen)	70	64	114	114
Beleidsontwikkeling (bijlage 3e) (uit bestaand en nieuw beleid)	-294	-209	-184	-164
Ontwikkeling Bedrijfsvoering (bijlage 3f)	-34	-34	-34	-34
Ontwikkeling (ruimte vragend)	-258	-179	-104	-84

2.5. Financieel meerjarenperspectief

Het geheel van de ontwikkelingen uit de paragrafen 2.1. tot en met 2.4. vormt het totaal van het financieel meerjarenperspectief. De totale verkenning van de beleidsontwikkelingen is samengevat in onderstaande tabel.

Tabel 5: Totaal verwachte ontwikkelingen (saldi meerjarenperspectief) (-) is nadelig (+) is voordelig

Samengevat uit tabellen 1,2 en 3 (in k€)	2016	2017	2018	2019
Tabel 1: Saldo begrotingsbehandeling	56	272	331	195
Tabel 1: Ontwikkeling raadsbesluiten		-373	-14	-14
Tabel 2: Ontwikkeling gemeentefonds	237	237	237	237
Tabel 3: Autonome ontwikkelingen	70	64	114	114
Tabel 3: Ontwikkeling eigen beleid	-294	-209	-184	-164
Tabel 3: Ontwikkeling Bedrijfsvoering	-34	-34	-34	-34
Totaal saldi	35	-43	450	334

Toelichting

Het negatieve resultaat in 2017 wordt veroorzaakt door de eenmalige afschrijving van de restant boekwaarde van obs Lydinge, obs Solte Campe en het gebouw aan de Plantsoenstraat 4 te Eenrum. Deze eenmalige afschrijving komt voort uit het geactualiseerde IHP 2015-2018 dat is vastgesteld in de raadsvergadering van 28 april 2015.

Tabel 6a: Overzicht van het verloop van de Algemene Reserve 2015

Omschrijving	Bedrag
Stand 31 december 2014	2.711
Resultaatbestemming 2014	593
Stand 1 januari 2015	3.304
Primaire begroting 2015	-209
Begrotingswijzigingen 2015	-174
Stand 31 december 2015	2.921

Resultaatbestemming 2014

Dit betreft het gedeelte van het resultaat 2014 dat toegevoegd wordt aan de algemene reserve. Vaststelling hiervan vindt plaats in de raadsvergadering van 16 juni 2015.

Primaire begroting 2015

Dit betreft het gedeelte van het begrotingsresultaat 2015 dat ten laste wordt gebracht van de algemene reserve, zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 4 november 2014.

Begrotingswijzigingen 2015 (nummer 1 en 4-2015)

De begrotingswijzigingen 2015 hebben betrekking op de extra fiscale kosten die voortkomen uit de Werkkostenregeling (k€24) en het vormen van de bestemmingsreserve voor het dekken van de mogelijke sloopkosten van de gymzaal in Wehe-den Hoorn en een tegemoetkoming in de vervoerskosten (k€150).

Tabel 6b: Overzicht van het verloop van de Algemene Reserve 2016-2019

	Begroting	Meerjarige doorkijk		
	2016	2017	2018	2019
Stand 1 januari	2.921	2.955	2.912	3.362
Mutatie	34	-43	450	334
Stand 31 december	2.955	2.912	3.362	3.696

Sluitende (meerjaren)begroting

Het streven is om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief. De benodigde weerstandscapaciteit is berekend op k€ 2.104 mln om risico's op te kunnen vangen (april 2015 bij de jaarrekening 2014). De beschikbare weerstandscapaciteit is meerjarig voldoende om aan de norm van de benodigde weerstandscapaciteit te voldoen.

Voorlopig saldo 2016

In de begrotingsvoorbereiding blijft op dit moment voor het jaar 2016 een overschot van circa k€ 34. De ervaring leert ons dat er tussen het moment van bespreken van de kadernota en het moment van vaststellen van de begroting zaken veranderen. De omvang van de uiteindelijke richting (voor- of nadelig) van die veranderingen is nu nog niet te voorspellen.

3. CONCLUSIES EN BESLUITVORMING

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

3.1. Algemeen beeld ontwikkelrichting meerjarenbegroting

Uit het “financieel meerjarenperspectief” (hoofdstuk 2.5) verwachten wij tot een structureel en reëel sluitend (meerjaren) perspectief 2016-2019 te kunnen komen. De planning van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken (BZK) is dat de meicirculaire eind mei/begin juni verschijnt. Op dat moment wordt pas duidelijk wat het totale effect is in de mutatie van het gemeentefonds als gevolg van de 2^e fase onderhoud gemeentefonds, objectieve verdeling budgetten jeugdhulp en WMO en ander wijzigingen in de diverse maatstaven. De raad wordt hier via een addendum over geïnformeerd.

Wij constateren ook dat:

- de jaarrekeningen van de afgelopen jaren, voor zover het de reguliere exploitatie betreft, positief van aard waren;
- de bezuinigingen die zijn doorgevoerd in 2014 en 2015, voldoende vertrouwen bieden in het vermogen om deze ook daadwerkelijk te kunnen realiseren in 2016;
- het weerstandsvermogen toereikend is om risico's te kunnen opvangen
- het beschikbare weerstandsvermogen groter is dan het benodigde weerstandsvermogen;
- er in de voorbereiding van deze kadernota verantwoorde keuzes zijn gemaakt in de ontwikkelingen in nieuw en bestaand beleid

Op basis van bovenstaande vinden wij het “financieel meerjarenperspectief”, zoals is opgenomen in deze kadernota, de richting om de begroting 2016 uit te werken.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

3.2. Voorstellen voor besluitvorming

Gelet op in deze kadernota geschetste ontwikkelingen stellen wij u voor om:

Kennis te nemen van

de ontwikkelingen in beleid zoals opgenomen in deze kadernota 2016-2019, de te verwachten financiële gevolgen uit de aangegeven ontwikkelingen voor de meerjarenbegroting en het voorlopig verwachte meerjarig financieel perspectief.

Leens, 16 juni 2015

Burgemeester en wethouders
van De Marne

BIJLAGEN

Bijlage 1

ONTWIKKELINGEN IN HET BELEID PER PROGRAMMA

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Programma 1 Burger en bestuur

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Dit programma gaat over de relatie tussen de bestuursorganen van de gemeente De Marne en de mensen die er wonen. Die bestuursorganen zijn de gemeenteraad, het college en de burgemeester. Zij geven invulling aan het democratische besluitvormingsproces. Bestuurders en ambtenaren zoeken oplossingen, beantwoorden vragen, leveren producten, geven informatie en luisteren. Ambtenaren ondersteunen daarbij de raad, het college en de burgemeester.

De gemeente De Marne biedt exclusieve diensten aan. Deze diensten zijn ergens anders niet te krijgen. Dat schept de verplichting om open, eerlijk, en transparant te zijn en ook zo te communiceren. Onze houding is burgergericht en onze werkwijze flexibel, voortvarend en slagvaardig. De organisatie werkt als regisseur, netwerker en verbinder om zelfredzaamheid en actief meedoen te stimuleren.

ONTWIKKELINGEN

1. Gemeentelijk Contactcentrum (GCC)

(prioriteit: Onontkoombaar/noodzakelijk)

In 2014 is het project GCC weer opgepakt, zij het in een lager tempo dan eerst de bedoeling was. De opleidingen van de medewerkers zijn gestart en lopen in 2015 nog door. De organisatie ontwikkelt zich verder naar de nieuwe opzet zoals bedoeld in de Kadernotitie organisatieontwikkeling. In 2015 wordt de inrichting van het GCC hierop afgestemd. De digitale dienstverlening wordt verder uitgebreid, voorbereidend op komende verplichtingen. Dat betekent een aanpassing van de manier van werken: digitaal en zaakgericht. Deze ontwikkelingen zijn ook in 2016 en volgende jaren aan de orde.

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Ontwikkelingen (nieuw) beleid		cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Gemeentelijk Contactcentrum	nvt	nvt	nvt	nvt
	Totaal				

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Programma 2 Veiligheid

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Dit programma gaat over brandweezorg, openbare orde en veiligheid, bijzondere wetten en crisisbeheersing en rampenbestrijding. Veiligheid is een breed begrip waar wij structureel in investeren.

ONTWIKKELINGEN

1. Veiligheidsregio Groningen (VR Groningen) (prioriteit: noodzakelijk)

Opleidingen

De veiligheidsregio Groningen (VR Groningen) bestaat nu twee jaar en heeft zijn bestaansrecht bewezen. De brandweezorg is op peil en de doelstellingen zoals gesteld in de strategische koers en het afdelingsplan van cluster 't Hogeland worden gehaald.

In mei 2013 is door het algemeen bestuur van de VR Groningen besloten om de begrote opleidingskosten (peildatum 2012) mee te nemen in de begroting van de VR Groningen. De extra kosten i.v.m. natuurlijk/onnatuurlijk verloop worden op basis van nacalculatie verrekend. Gezien het vertrek van een aantal vrijwilligers en de leeftijdsopbouw van onze blusgroepen is de verwachting dat er de komende jaren extra budget voor de post opleidingen benodigd is.

Overheveling brandweerkazernes

De overheveling van de brandweerkazernes en het beheer hiervan is nog een discussie die binnenkort in het algemeen bestuur van de VR Groningen wordt afgerond. Het beheer van de brandweerkazernes is nu via de gemeente georganiseerd. Indien wordt besloten om het eigendom en het beheer over te hevelen naar de VR Groningen zou dit tot een verandering van de jaarlijkse bijdrage van de gemeente aan de VR Groningen kunnen leiden.

De extra opleidingskosten voor 2016 zijn naar verwachting k€ 45.

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Ontwikkelingen (nieuw) beleid		cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Opleidingskosten personeel VRG	-45	PM	PM	PM
	Totaal	-45			

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Programma 3 Verkeer en vervoer

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Een nette en veilige openbare ruimte

De inrichting van de openbare ruimte is van groot belang voor een vitale kwalitatieve leefomgeving. Die moet schoon, veilig en groen zijn. Hiervoor stellen we beleid op met beheer- en uitvoeringsplannen. In dit programma wordt aangegeven wat we willen bereiken en wat daarvoor gedaan wordt aan het groen, de wegen, de openbare verlichting en bouwwerken zoals bruggen, steigers en kademuuren. Wij moeten er voor zorgen dat de inwoners zich betrokken voelen bij hun woonomgeving en daarvoor medeverantwoordelijkheid dragen.

ONTWIKKELINGEN

1. Onderhoud steigers beschoeiingen

(prioriteit: noodzakelijk)

Sinds 2014 zijn er gelden beschikbaar gesteld voor onderhoud. Deze middelen zijn onvoldoende om technisch versleten constructies te vervangen. In de binnenhaven van Zoutkamp is de kwaliteit van de beschoeiing/damwand van de binnenzijde van de Dampier inclusief bovenliggende steigerconstructie onvoldoende. De Dampier vertoont op verschillende plaatsen een verzakking door uitspoeling en de steiger vertoont houtrot. De steiger wordt veel gebruikt door passanten. Er moet 125m¹ steiger en beschoeiing dringend worden vervangen. De investeringskosten zijn k€ 375.

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Investing

Ontwikkelingen (nieuw) beleid					
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Vervangen steiger en beschoeiingen Zoutkamp	375			
	Totaal	375			

Exploitatie

Ontwikkelingen (nieuw) beleid					
cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig					
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Vervangen steiger en beschoeiingen Zoutkamp (kapitaallasten)	-30	-30	-30	-30
	Totaal	-30	-30	-30	-30

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Programma 4 Economische zaken, landbouw, visserij, recreatie en toerisme

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Dit programma geeft inzicht in de gemeentelijke bijdrage aan de versterking van de lokale economie, in het bijzonder de private sectoren van landbouw, visserij, recreatie, toerisme en overige bedrijvigheid.

De gemeente is daarbij een partner die faciliteert, aanjaagt en regisseert.

ONTWIKKELINGEN

1. Visserijbeleid

a. Aanjager innovatieve visserij

(prioriteit: wenselijk)

Tot 1 januari 2015 was de gemeente De Marne trekker van het project North Sea Fish (NSF). Binnen dit project is Douwe Hollenga aangesteld geweest als “anjaner innovatie visserij”. In deze hoedanigheid is een betere communicatie tot stand gekomen tussen vissers op Lauwersoog en Zoutkamp. Daarnaast is door de vele contacten met het Waddenfonds, de Waddenacademie, het Regie College Waddenzee, de Coalitie van Waddenzeehavens, de gemeente en de provincie het belang van de visserij op de Waddenzee in meerdere beleidsdocumenten beter tot zijn recht gekomen. Het directe belang hiervan blijkt bijvoorbeeld uit recentelijk gehonoreerde subsidieaanvragen die gericht zijn op innovatie in de visserijsector.

Nu het project NSF is gestopt wordt samen met de provincie Groningen gepoogd om de functie van aanjager visserij te behouden totdat deze steviger kan worden belegd binnen de eigen visserijsector. De incidentele kosten voor de gemeente De Marne worden de komende drie jaar geraamd op k€20 per jaar.

b. Visserijbeleid

(prioriteit: wenselijk)

Wanneer de gemeente de Marne zelf inhoud wil geven aan visserijbeleid en invloed willen uitoefenen op beleidsvorming van derden, zal de gemeente ook hiervoor structureel geld beschikbaar moeten stellen.

Op dit moment zijn actuele thema's bijvoorbeeld het op diepte houden van het Westgat en de samenwerking tussen Groninger Seaports en de EHL. Wanneer De Marne met een bescheiden eigen bijdrage kan participeren in dergelijke thema's zit je als medeopdrachtgever aan tafel. De gemeente De Marne is daardoor instaat om haar regierol steviger in te vullen.

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Ontwikkelingen (nieuw) beleid		cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1 a	Aanjager innovatieve visserij	-20	-20	-20	
1 b	Visserijbeleid	-5	-5	-5	-5
	Totaal	-25	-25	-25	-5

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Programma 5 Jeugd

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

De jeugd heeft de toekomst: zij zal over een aantal jaren zelf aan het roer staan. We investeren in lokale voorzieningen voor de jeugd van 0 tot 23 jaar op grond van de wettelijke taken en de lokale gemeentelijke beleidsuitgangspunten. Vanaf 2015 zijn wij ook verantwoordelijk voor alle vormen van ondersteuning, hulp en zorg aan jongeren. Die verantwoordelijkheid omvat de financiering en inkoop van alle vormen van jeugdzorg:

- de provinciale (geïndiceerde) jeugdzorg
- de jeugdbescherming en jeugdreclassering
- de gesloten jeugdzorg geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGz)
- zorg voor jeugdigen met een licht verstandelijke beperking (jeugd-lvb)
- geestelijke gezondheidszorg binnen het jeugdstrafrecht (forensische zorg)

Ook zijn wij wettelijk verantwoordelijk voor goed geoutilleerde toekomst bestendige onderwijshuisvesting waarin ook andere voorzieningen een plek kunnen vinden.

ONTWIKKELINGEN

1. Uitvoeringskosten decentralisatie jeugd

(prioriteit: noodzakelijk)

Verwezen wordt naar hoofdstuk 2.3 actualisatie regionale ontwikkelingen, alinea decentralisaties. Voor het programma jeugd betekent dit een extra structurele last van k€ 67

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Ontwikkelingen (nieuw) beleid		cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Uitvoeringskosten decentralisatie jeugd	-67	-67	-67	-67
	Totaal	-67	-67	-67	-67

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Programma 6 Sport, kunst en cultuur

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Sport

Sporten is gezond. Niet alleen gezond voor lichaam en geest, maar je onderhoudt er ook je sociale contacten mee. We vinden sport dan ook belangrijk voor de sociale binding in de gemeente en voor het welbevinden van onze burgers.

Kunst en Cultuur

Dit programma gaat over het opzetten en in stand houden van voorzieningen op het gebied van kunst en cultuur. Daaronder verstaan we ook sociaal-culturele voorzieningen die maatschappelijke participatie en de leefbaarheid in de dorpen vergroten.

ONTWIKKELINGEN

1. Vervangen vloer sporthal Leens

(prioriteit: noodzakelijk)

Eind 2014 is een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit en veiligheid van de vloeren in gymlokalen en de sporthal in Leens. Geadviseerd wordt de vloer in de sporthal op korte termijn te vervangen. De reden hiervoor is om de veiligheid voor de sporters te kunnen waarborgen.

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Investing

Ontwikkelingen (nieuw) beleid					
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Vervangen vloer sporthal Leens	65			
	Totaal	65			

Exploitatie

Ontwikkelingen (nieuw) beleid					
cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig					
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Vervangen vloer sporthal Leens	-6	-6	-6	-6
	Totaal	-6	-6	-6	-6

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Programma 7 Sociale Zaken en Werk

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden begeleiden we naar de arbeidsmarkt door het uitvoeren van sociaal beleid, zodat ze zelfstandig en onafhankelijk van de overheid in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Voor inwoners die dat niet kunnen, zorgen we voor een financieel vangnet en maatschappelijke ondersteuning. We stimuleren zelfredzaamheid en actief meedoen in onze samenleving. Binnen dit programma valt ook de inburgering van nieuwkomers.

ONTWIKKELINGEN

1. Kwartiermaker nieuwe uitvoeringsorganisatie

(prioriteit: noodzakelijk)

Voor de invoering van de nieuwe uitvoeringsorganisatie op het terrein van werk en inkomen (werkplein Noord-Groningen, Sociale Zaken BMW E en Ability) worden extra kosten gemaakt, o.a. door het aantrekken van een kwartiermaker. Voor de vier gemeenten betekent dit extra kosten voor de jaren 2015 en 2016. De inschatting van de totale kosten is k€ 200 voor de BMW E gemeenten.

2. Uitvoeringskosten decentralisatie participatiewet

(prioriteit: noodzakelijk)

Verwezen wordt naar hoofdstuk 2.3 actualisatie regionale ontwikkelingen, alinea decentralisaties. Voor het programma Sociale Zaken en Werk betekent dit een structureel nadeel van k€ 17.

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Ontwikkelingen (nieuw) beleid		cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Kwartiermaker nieuwe uitvoeringsorgansatie	-25			
2	Uitvoeringskosten decentralisatie Participatiewet	-17	-17	-17	-17
	Totaal	-42	-17	-17	-17

Programma 8 Maatschappelijke ondersteuning en zorg

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Onze maatschappelijke ambitie is dat zoveel mogelijk inwoners actief meedoen. Ieder naar vermogen en op een manier die bij hen past – als vrijwilliger, ouder, buren, mantelzorger of professional. Mensen zijn actief op scholen, in de buurt, kerk of werkplaats of bij een vereniging of sportclub. Daarbij handelen we in ons doen en laten vanuit de volgende waarden:

- Gemeenschapszin: Wij hechten eraan dat mensen omzien naar elkaar;
- Participatie: Wij vinden het van belang dat inwoners deelnemen aan het sociale leven;
- Samenwerking: Wij werken samen (met inwoners, instellingen, bedrijven) vanuit een gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid;
- Vertrouwen: Wij luisteren naar inwoners en geven ruimte aan professioneel handelen;
- Gelijkwaardigheid: Maatschappelijke instellingen zien wij als gelijkwaardige samenwerkingspartners;
- Verantwoordelijkheid: Wij vinden dat inwoners zoveel mogelijk zelf de regie over hun eigen leven moeten voeren;
- Toegankelijkheid: De toegang tot hulp is laagdrempelig en daarmee voor iedereen toegankelijk;
- Keuzevrijheid : Inwoners kunnen zoveel mogelijk kiezen voor hulp die bij hun situatie past.

Er gebeurt al veel op het gebied van deze waarden. De gemeente is bovendien slechts een van de actoren in het sociaal domein en bepaalt dus niet alleen hoe dit proces verloopt. Wij zijn daarom alert op bewegingen in de maatschappij, geven vertrouwen en houden rekening met het tussentijds bijstellen van acties.

ONTWIKKELINGEN

4. Uitvoeringskosten decentralisatie WMO

(prioriteit: noodzakelijk)

Verwezen wordt naar hoofdstuk 2.3 actualisatie regionale ontwikkelingen, alinea decentralisaties. Voor het programma Maatschappelijke ondersteuning en zorg betekent dit een structureel voordeel van k€ 3.

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Ontwikkelingen (nieuw) beleid		cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Uitvoeringskosten decentralisatie WMO	3	3	3	3
	Totaal	3	3	3	3

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Programma 9 Milieu

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Samen met anderen werkt de gemeente aan een leefomgeving en een milieu waarin ook toekomstige generaties goed kunnen leven. Dat doen we door duurzaam te investeren in bodem, water, lucht en natuur, in duurzame energiebronnen en door minder energie te gebruiken. Onze ambities staan in het Klimaatbeleidsplan. We voeren ons beleid volgens dat plan uit.

Daarnaast voert de gemeente haar wettelijke milieutaken uit. Die bestaan uit het voorkomen, beperken en terugdringen van hinder en vervuiling.

ONTWIKKELINGEN

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Ontwikkelingen (nieuw) beleid		cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1					
	Totaal				

Programma 10 Leefomgeving

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

De gemeente De Marne heeft bijzondere kenmerken die bescherming genieten. Het bijzondere landschap van de Marne is ons visitekaartje en maakt het aantrekkelijk om hier te wonen, te werken en te recreëren. Tegelijkertijd moeten we niet uit het oog verliezen dat er binnen de gemeentegrenzen ook gewerkt moet worden. Dit vraagt voortdurend om afweging van verschillende belangen. Het resultaat van deze afweging vertalen we in diverse beleidsdocumenten. De basis hiervan is vastgelegd in de Structuurvisie De Marne.

Versterken van de economische structuur, behoud van landschappelijke waarden en dorpsstructuren en een goede bereikbaarheid hebben een positieve invloed op welvaart en welzijn. Krimp, vergrijzing en ontgroening, en de gevolgen daarvan zijn voor ons belangrijke aandachtspunten en vragen niet alleen onze inzet, maar ook die van de inwoners, andere overheden, maatschappelijke instellingen en bedrijven. De basis van ons beleid is vastgelegd in het Integraal beleidskader Krimp & Leefbaarheid en is nader uitgewerkt in het Woon- en Leefbaarheidsplan.

ONTWIKKELINGEN

1. Actualisering bestemmingsplannen

(prioriteit : onontkoombaar)

Actualiseren van bestemmingsplannen blijft noodzakelijk. Het bestemmingsplan buitengebied wordt binnenkort ouder dan 10 jaar. Dat betekent dat het geactualiseerd moet worden, anders bestaat het risico dat we geen leges meer mogen innen.

Het is noodzakelijk dat we onbenutte woningbouwmogelijkheden wegbestemmen, omdat anders de kans bestaat dat er meer woningen bijkomen. Elders kunnen huizen daardoor leeg blijven staan en verpauperen.

De beheersverordeningen Grote Kernen en Kleine Kernen moeten samengevoegd tot een nieuw bestemmingsplan Dorpen. Op deze manier blijven ze inhoudelijk actueel.

2. Vitaliteit

(prioriteit: noodzakelijk)

Ruimte geven aan een Vitaal De Marne.

Het bruist van initiatieven op het gebied van leefbaarheid en plattelandontwikkeling in De Marne. In onze gemeente is dit al meerdere jaren aan de gang. Door recente ontwikkelingen op het vlak van terugtrekkende overheid, decentralisaties en sociaal economische ontwikkelingen wordt de noodzaak van een vitale leefomgeving ook steeds groter.

Voor veel initiatieven is de aloude 'subsidie' niet het eerste wat men nodig heeft om het eigen plan uitgevoerd te krijgen. Met de raad is besproken dat het huidige subsidiebeleid toe is aan een herijking. Dit traject is in gang gezet maar nog niet

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

afgerond. Vooruitlopend op deze toekomstige beleidswijziging is het van groot belang om de huidige, “nieuwe werkwijze” van De Marne te verankeren in de gemeentelijke organisatie.

Subsidie is zoals gezegd niet de primaire behoefte. In veel gevallen speelt cofinanciering wél een belangrijke rol. Hierdoor kan men in aanmerking komen voor externe subsidiestromen en fondsen. Daarom is het belangrijk om budget beschikbaar te hebben om deze cofinanciering te kunnen bieden. De Marne heeft de volgende budgetten t.b.v. cofinanciering beschikbaar:

- **Vitaliteitsbudget:** Sinds 2014 is er een eenmalig budget met een totale hoogte van € 17.500 beschikbaar gesteld. Hiermee kunnen aanvragen tot € 5.000 voor cofinanciering worden gedaan. De focus ligt op cofinanciering van kleine projecten die een directe link hebben met krimp, leefbaarheid of nieuw burgerschap.
- **Krimpfonds:** Verder hebben wij geld gereserveerd voor cofinanciering van grotere krimp- c.q. leefbaarheidsprojecten. Het ‘Krimpfonds’ van de provincie honoreert aanvragen voor financiële ondersteuning van deze projecten. Het budget bedraagt €100.000. De looptijd van het ‘Krimpfonds’ is t/m 2020. Het beschikbare gemeentelijke budget dient toereikend te zijn tot die datum.
- **Gebiedsontwikkeling:** Daarnaast hebben we het budget Cofinanciering Gebiedsontwikkeling (jaarlijks € 50.000). Hiermee kunnen we een impuls geven aan de sociaaleconomische ontwikkeling van het gebied om te profiteren van het zgn. multiplier effect (investering die een andere investering uitlokt). Het gaat dan bijvoorbeeld om projecten op het gebied van plattelandsontwikkeling, recreatie-en toerisme en economische ontwikkeling. Dit zijn projecten waarvoor vaak geen budget beschikbaar is binnen leefbaarheidsfondsen en – regelingen, maar wel binnen fondsen als het Waddenfonds.

Bovengenoemde fondsen zijn op dit moment toereikend. Ook het vitaliteitsbudget is in 2015 nog toereikend. Tot op heden werden de overgebleven middelen overgeheveld naar het volgende kalenderjaar. Overhevelingen vertroebelen het financiële beeld van de begroting. Voor het Vitaliteitsbudget is het noodzaak om vanaf 2016 structureel € 7.500 in de begroting op te nemen. Op deze manier creëer je een helder financieel beeld en wordt een begin gemaakt met de gewenste verankering van de nieuwe manier van werken in de gemeentelijke begroting.

3. Onderhoud areaaluitbreiding als gevolg van projecten

(prioriteit: onontkoombaar)

De realisatie van nieuwe projecten kan leiden tot een uitzetting van de beheerlasten van de gemeente. Deze uitzetting ontstaat omdat er nieuw areaal moet worden beheerd en/of omdat een hoger niveau van het beheer wenselijk is. In het verleden kon de gemeente de toename van de beheerlasten als gevolg van nieuwe ontwikkelingen opvangen binnen de bestaande budgetten voor beheer van wegen en groen.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

De afgelopen jaren is er echter fors bezuinigd op deze budgetten, waardoor het steeds moeilijker wordt om te voldoen aan een basisniveau van beheer in de gemeente als geheel. Tegen deze achtergrond kunnen de beheerlasten van nieuwe projecten vanaf 2016 niet langer worden opgevangen in de bestaande budgetten voor beheer. Voor deze kosten zal daarom aanvullend dekking moeten worden gezocht.

De gevolgen zijn:

1. Dat voor nieuwe projecten voortaan vooraf dekking moet worden gevonden voor het beheer en onderhoud.
2. Voor lopende projecten geldt dat de kosten voor beheer en onderhoud niet zijn gedekt. Hiervoor moeten aanvullende middelen beschikbaar worden gesteld. Om inzichtelijk te maken om welke kosten het gaat zijn alle lopende projecten geïnventariseerd en is per project een beheerplan opgesteld. In alle gevallen gaat het om projecten waarvan de beheerkosten vanaf 2016 op ons af komen.

In onderstaande tabel zijn de beheerkosten per project inzichtelijk gemaakt.

Project	Beheerkosten per jaar
Waddenwandelen	€ 1.000
Kiek over Diek	-/-€ 1.500
Proloog – Lauwersom	€ 24.000
Woningbouwlocatie Leens Oost	€ 5.700
Totaal	€ 29.200

4.Aardbevingsproblematiek

(prioriteit: noodzakelijk)

De gemeente De Marne maakt onderdeel uit van het aardbevingsgebied. De aanpak van deze problematiek is momenteel volop in beweging. De inzet is nu gericht op twee sporen. Enerzijds wordt vanuit het Centrum voor Veilig Wonen gewerkt aan de uitvoering van schadeherstel en de diverse (subsidie)regelingen. Anderzijds is de oprichting van de Overheidsdienst Groningen in voorbereiding. Zoveel als mogelijk worden zaken opgepakt vanuit de samenwerking met andere gemeenten (inmiddels de G 11) maar meer en meer is ook eigen inzet nodig. De verwachting is dat het hierbij gaat om ca 1,8 tot 2,0 fte (k€ 150). Zeer waarschijnlijk komt er een compensatieregeling voor gemeentelijke kosten die zij heeft gemaakt en nog gaat maken in relatie tot aardbeving en gaswinning. Hoe deze regeling eruit ziet en welke kosten worden vergoed is nu nog niet bekend. Wij gaan er vanuit dat de kosten worden vergoed maar daarover is nog geen zekerheid. Vooralsnog is het voorstel om het budgetneutraal op te nemen in de (meerjaren)begroting. In de vergadering van 24 juni 2015 komt hierover een voorstel in de raad waarbij tevens een eventuele begrotingswijziging 2015 aan de orde komt.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Ontwikkelingen (nieuw) beleid		cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Actualiseren bestemmingsplannen	-45	-30	-5	-5
2	Vitaliteit	-8	-8	-8	-8
3	Onderhoud areaaluitbreiding als gevolg van projecten	-29	-29	-29	-29
4a	Kosten aardbevingsproblematiek	-150	-150	-150	-150
4b	Externe financiering van de kosten aardbevingsproblematiek	150	150	150	150
Totaal		-82	-67	-42	-42

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Programma 11 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

Dit programma heeft vooral een financieel technisch karakter en wijkt daarmee sterk af van de andere programma's. In dit programma zijn met name een aantal belangrijke gemeente inkomsten- en uitgavenramingen opgenomen, zoals algemene uitkering gemeentefonds, algemene belastingen, dividendopbrengsten uit deelnemingen, de financieringsfunctie en de post onvoorzien. Deze baten en lasten zijn dus niet direct aan één van de programma's toe te schrijven.

ONTWIKKELINGEN

1. Onroerendezaakbelastingen

In de kadernota 2013-2016 is afgesproken dat de OZB opbrengsten t/m 2015 steeds stijgen met 5% en voor de periode 2013-2016 aanvullend met 4%, exclusief de inflatiecorrectie. Voor 2016 betekent dit een stijging van de OZB met 4%, exclusief de inflatiecorrectie. Voor de jaren na 2016 zijn nog geen afspraken gemaakt.

MUTATIE OP BESTAANDE BUDGETTEN

Ontwikkelingen (nieuw) beleid		cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
1	Onroerendezaakbelastingen	-	-	-	-
	Totaal	-	-	-	-

Bijlage 2 Bedrijfsvoering

Inleiding

Bedrijfsvoering omvat alles wat we doen om ervoor te zorgen dat iedereen zijn werk zo goed mogelijk kan uitvoeren. Het geeft aan op welke manier processen en projecten worden georganiseerd, aangestuurd en beheerst. Bedrijfsvoering is de motor van de organisatie.

ONTWIKKELINGEN

1. Organisatieontwikkeling

Stand van zaken

In maart 2014 heeft het college de visie van de gemeente De Marne vastgesteld. De rode draad in deze visie is dat de samenleving en haar verbanden zelf het beste kunnen bepalen hoe ze hun leefomgeving willen inrichten en hoe ze daar vorm aan willen geven. De gemeente kijkt hoe hij hen in de positie kan brengen om daarvoor de verantwoordelijkheid te nemen. Samen met betrokkenen zoekt de gemeente naar de ondersteuning die daarbij nodig is. Dat vraagt een maatwerkoplossing voor het bereiken van een doel, en soms helemaal geen bemoeienis van de gemeente. Met situatiegericht werken wil De Marne een beter resultaat voor de lokale samenleving bewerkstelligen, en bovendien flexibiliteit en werken in samenhang realiseren.

De visie en de voorgestane manier van werken is uitgewerkt in het besturingsconcept *Op Koers in een bewegende samenleving*. In 2015 hebben we gesprekken gevoerd met alle medewerkers om in gezamenlijkheid te werken aan de organisatieontwikkeling. Er zijn inmiddels werkgroepen actief aan de slag om op bepaalde aandachtspunten en verbetermaatregelen door te voeren. Ook in 2016 en volgende jaren blijft de focus op een proces van continue verbeteren.

Financiering

De kosten die voortkomen uit de organisatieontwikkeling worden gefinancierd vanuit een bestemmingsreserve organisatie/competentieontwikkeling. Hiervoor is een bedrag van k€ 200 beschikbaar gesteld.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

2. Personeel & Organisatie (P&O)

Werkkostenregeling (WKR)

Per 1 januari 2011 is de Werkkostenregeling (afgekort WKR) geïntroduceerd. Deze regeling vervangt de huidige 29 verschillende regelingen die er bij de belastingdienst bestaan rondom vergoedingen en verstrekkingen aan medewerkers.

De WKR is een fiscale regeling, waarbij de werkgever maximaal 1,2% (het percentage voor 2015) van de jaarlijkse fiscale loonsom mag besteden aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen aan de medewerkers.

Omdat het algemeen bekend was dat er nog het een en ander zou veranderen en er zelfs nog twijfel bestond over het doorgaan van de Werkkostenregeling hebben de BMW-gemeenten gewacht met de invoering. Dit ter voorkomen van onnodig werk en om te voorkomen dat genomen besluiten weer moesten worden herzien.

In 2015 zal de uitwerking van de gevolgen van de werkkostenregeling voor de BMW-gemeenten plaatsvinden waarna het op 1 januari 2016 van kracht zal worden.

Hoofdstuk 3 van de CAR/UWO

Alle gemeenten kennen een bezoldigingsverordening waarin beloningselementen zijn vastgelegd. Deze bezoldigingsverordening komt op 1 januari 2016 te vervallen en wordt vervangen door de uitwerking van hoofdstuk 3 van de CAR/UWO.

Daarnaast wordt een centralisatie doorgevoerd, met als doel tot een gelijk centraal kader te komen ter stimulering van mobiliteit en ondersteuning van fusies en samenwerkingen tussen gemeenten.

Individueel Keuzebudget (IKB)

Het individueel keuzebudget wordt op 1 januari 2016 ingevoerd. Het IKB is een budget dat elke medewerker maandelijks kan inzetten voor door hem gekozen doelen. Het IKB bedraagt 16,3%: dat is de optelsom van 6% eindejaarsuitkering, 8% vakantietoeslag, 1,5% levensloopbijdrage en 0,8% (omgerekend) aan bovenwettelijk verlof.

Het IKB sluit aan bij de wens voor meer keuzevrijheid voor de medewerker en is daarmee een grote stap in de modernisering van de arbeidsvoorwaarden voor de sector. Het IKB biedt de medewerker keuzemogelijkheden ten behoeve van de balans in werk en privé. Het geeft invulling aan de nieuwe arbeidsverhoudingen, waarin nadrukkelijk de eigen verantwoordelijkheid en eigen zeggenschap van de medewerkers centraal wordt gesteld. Het draagt tevens bij aan een vereenvoudiging van de cao.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

3. Inkoop

Missie

De missie van Inkoop is gericht op het leveren van een waardevolle bijdrage aan de gemeentelijke, -en taakveld doelstellingen. Inkoop is verantwoordelijk voor het op een efficiënte en effectieve wijze betrekken van goederen en diensten van externe bronnen; dit tegen de meest gunstige voorwaarden voor de gemeente.

Voor deze Kadernota zijn uitsluitend die onderwerpen beschreven die een meerwaarde vormen bij het realiseren van de doelstellingen van gemeente De Marne:

1. Inkoopsamenwerking
2. (inkoop) Planning&Control
3. Best Value

Inkoopsamenwerking

Gemeente De Marne heeft, met betrekking tot inkoop, nauwe samenwerkingsverbanden met de BMW-DEAL/Oldambt gemeenten. De mate van samenwerking varieert van overleg en informatie uitwisseling tot daadwerkelijk samen inkopen.

Het belang om dit samenwerkingsverband actief uit te laten groeien tot daadwerkelijk gestructureerd gezamenlijk inkopen is groot. Vanwege de vele (zorg gerelateerde) taken die op de gemeenten afkomen en de verschraving van het personeelsbestand is samenwerken noodzakelijk. De uitkomsten van de dialoog aangaande de gemeentelijke herindeling 2018 worden door de gemeenten gebruikt om de inkoop ambities te realiseren.

Inkoopcontrol

Het primaire doel van inkoopplanning is dat we het geheel aan inkoopactiviteiten planbaar en daardoor bestuurbaar maken.

Inkoop,-en Aanbestedingskalender

Jaarlijks wordt een Inkoop,-en Aanbestedingskalender opgesteld. Deze kalender komt mede tot stand door input van de verschillende organisatieonderdelen en bevat inkoopactiviteiten en aanbestedingen van enige omvang.

3.1 Analyse

(prioriteit: wenselijk)

De *spend-analysis* is de basis van elke vorm van inkoopcontrol. De kwalitatieve en kwantitatieve analyse wordt gemaakt over het afgelopen boekjaar. De uitkomsten van de analyse worden vertaald naar concrete acties die betrekking hebben op rechtmatigheid, kostenbesparing en efficiency voordelen. Door het ontbreken van de benodigde kennis om een dergelijke analyse uit te voeren en het tekort aan

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

(menselijke) capaciteit wordt geadviseerd deze analyse door een externe partij te laten uitvoeren. Kosten per jaar € 3.000 excl. BTW

3.2 Digitaal inkopen en aanbesteden (prioriteit: noodzakelijk)

Vanaf 2016 zijn overheden verplicht om al hun aanbestedingen digitaal uit te voeren. In De Marne is in 2013 reeds gestart met het *volledig digitaal aanbesteden* via aanbestedingsplatform Negometrix. Dit platform biedt mogelijkheid om zowel eenvoudige repeteerbare projecten als complexe inkoopbeslissingen op rechtmatige en transparante wijze uit te voeren en af te ronden. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan effectief en efficiënt werken. Omdat er in de aanloop naar de wetsaanpassing geen geld in de begroting is gereserveerd, dient dit als nog te worden opgenomen. De jaarlijkse kosten bestaan uit licentiekosten ad € 2.750 per jaar excl. BTW.

Verplichtingenadministratie

Na onderzoek van Deloitte over de bedrijfsvoering van het projectteam van ProLoog is het advies om een verplichtingenadministratie in te voeren opgevolgd. In september 2014 is hiermee gestart. Na een evaluatie van deze werkwijze is besloten deze manier van werken in de organisatie te implementeren. De werkgroep Inkoop (onderdeel organisatieontwikkeling) zal dit vorm en inhoud gaan geven. Op dit moment is nog niet duidelijk wat de formatieve consequenties zijn van het invoeren van een verplichtingenadministratie.

In 2016 worden een aantal inkoopprojecten in uitvoering genomen die een strategisch karakter hebben; enerzijds vanwege de hoge financiële impact op het budget, anderzijds omdat de aanbestedingen de ambities en programma's van de gemeente raken. Het behalen van excellente resultaten staat hierbij voorop. Om deze reden heeft gemeente De Marne een innovatieve vorm van inkopen omarmt: Best Value Procurement (ofwel Prestatie-inkoop). In 2015 is een start gemaakt met het opleiden en coachen van een kerngroep van 5 medewerkers die hun bijdrage leveren aan strategische inkoopprojecten.

4. ICT

Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten

Vanuit de resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' is bepaald dat de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) het normenkader dient te zijn voor Informatiebeveiliging (landelijke standaard, die valt onder het principe 'past toe of leg uit' en zorgt voor het naleven van de wet- en regelgeving). Het op orde hebben van informatiebeveiliging is eveneens een randvoorwaarde voor gemeenten om vanaf 2017 digitaal zaken te kunnen doen met burgers.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Met de invoering van deze norm wordt de betrouwbaarheid van de informatievoorziening gewaarborgd, wordt de gemeente een betrouwbare partner (voor burger, bedrijven en (keten)partners), minimaliseert de gemeente de eventuele gevolgen als een beveiligingsincident optreedt en voorkomt het ongeoorloofd gebruik en of -toegang tot de informatievoorziening.

Om aan deze norm te kunnen voldoen is het noodzakelijk de resolutie uit te voeren. In 2015 wordt informatiebeveiligingsbeleid, dat gebaseerd is op de BIG, ontwikkeld (zie begroting 2015 paragraaf bedrijfsvoering, doelstelling 9). Vervolgens zal in de jaren 2016 en 2017 het beleid worden uitgevoerd door het benoemen van verantwoordelijken, het werken aan bewustwording en het inrichten van een Information Security Management System. Het resultaat hiervan is dat wij eind 2017 voldoen aan de BIG regelgeving.

Uitzetting begroting afdeling I&A BMW

Terugblik

In 2010 hebben Bedum, De Marne en Winsum een samenwerkingsconvenant afgesloten voor een aantal terreinen, waaronder I&A. Doelstellingen daarvan zijn het verminderen van de kwetsbaarheid van de drie gemeentelijke organisaties, verbeteren van de continuïteit en waar mogelijk efficiënter (samen)werken. Dit heeft in 2012 geresulteerd in één gezamenlijke afdeling I&A voor de gemeenten met een personele inzet van 6,5 fte.

Resultaten samenwerking

De afhankelijkheid van ICT-voorzieningen bij de dienstverlening en bedrijfsvoering van de gemeenten wordt steeds groter. Er zijn en worden binnen de samenwerking goede I&A voorzieningen tot stand gebracht die in de afzonderlijke gemeenten niet mogelijk waren geweest c.q. kunnen worden gerealiseerd. Dit wel mede dankzij inzet van incidentele middelen. De samenwerking is nu goed gestructureerd. I&A BMW heeft steeds scherp aan de wind gezeild. Dit blijkt uit de Standaard Informatie Voorziening (SIV)-prijs die laag is ten opzichte van andere gemeenten.

Ontwikkelingen

Begin 2015 is de gezamenlijke I&A afdeling middels een door de BMW-raden vastgesteld voorstel structureel uitgebreid met 0,5 fte. Dat was nodig om het technisch applicatiebeheer van de geïmplementeerde software te kunnen uitvoeren en waarborgen. De invoering van zaakgericht digitaal werken betekent dat een vitale applicatie voor veel activiteiten in de gemeentelijke organisaties in gebruik genomen wordt. Dit is de reden dat het noodzakelijke technisch applicatiebeheer in tegenstelling tot andere applicaties is ondergebracht bij de afdeling I&A BMW. De kosten daarvan worden gelijkelijk verdeeld over de drie gemeenten.

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Toename omvang hardware en benodigde personele capaciteit

De grondplaat is de basisinfrastructuur in de informatie- en communicatietechnologie voor de drie gemeentelijke organisaties. Door de toename van het aantal ICT-voorzieningen en ICT-projecten dijt de grondplaat I&A van de drie gemeenten uit. I&A heeft te maken met groei in servers en opslagcapaciteit voor de invoering van diverse applicaties. Ten opzichte van het begin van de samenwerking is de capaciteit aan opslag, hardware en applicaties verdrievoudigd. De uitbreiding van hardware is gerelateerd aan o.a. de decentralisaties, de invlechting van SoZa van Eemsmond, die resulteert in extra ICT-werkplekken, in gebruikneming van het P&O ondersteuningssysteem Youpp en het zaakstelsel Decos.

De toegenomen ICT voorzieningen (hardware) leiden tot een structureel hogere beheerslast, dat wil zeggen meer benodigde personele capaciteit voor het uitvoeren van werkzaamheden. Te denken valt aan werkzaamheden extra opslag, migraties, updates, backups, uitwijkmogelijkheden in verband met veiligheid en onderhoud. Voor de uitdijende ICT beheerslast is structureel meer capaciteit nodig dan er aan personele inzet beschikbaar is.

De vraag vanuit de organisaties naar extra inzet is groot. Een aantal projecten kan niet worden uitgevoerd vanwege tekort aan capaciteit. Er staat stevige spanning op de afdeling I&A BMW vanwege uitzetting van werk in de loop der jaren. De afhankelijkheid van een goed werkend stelsel is groot bij een te kwetsbare personele bezetting. Reden van de Stuurgroep BMW om met het voorstel tot uitbreiding van de afdeling I&A met 1 fte te komen.

4.1 Voorstel Stuurgroep BMW-samenwerking

(prioriteit: noodzakelijk)

De Stuurgroep heeft de kwetsbaarheid in de personele bezetting bij de afdeling I&A BMW onderkend en geeft de raden in overweging om die structureel met 1 fte uit te breiden. Dit betekent een structurele uitzetting van de begroting I&A BMW met € 75.000. De verrekening van de kosten zal plaatsvinden op basis van het aantal SIV's bij desbetreffende gemeente. Voor Bedum gaat het om een jaarlijks bedrag van € 19.300, voor De Marne om € 27.625 en voor Winsum is het bedrag € 28.075.

4.2 Invlechting SoZaWe van Eemsmond in SoZa BMW

In 2015 is SoZaWe van Eemsmond geïntegreerd in SoZa BMW. Er zijn ongeveer 20 werkplekken overgekomen vanuit Eemsmond. SoZa BMW wordt ondersteund door I&A BMW. Dit betekent dat de ondersteunende kosten van BMW I&A verrekend gaan worden met Gemeente Eemsmond. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe deze verrekening gaat plaatsvinden.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Ontwikkelingen (nieuw) beleid voordelig		cijfer met (-) is nadelig (+) is			
Nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019
3.1	Spendanalyse inkoop	-3	-3	-3	-3
3.2	Aanbestedingsplatform Negometrix	-3	-3	-3	-3
4.1	Uitzetting begroting I&A BMW	-28	-28	-28	-28
4.2	I&A BMW ondersteuning SoZa BMW	PM	PM	PM	PM
	Totaal	-34	-34	-34	-34

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Bijlage 3a Samenvatting Kadernota 2016 - 2019

(bedragen in k€)

Wat wordt de saldi in de meerjarenbegroting						cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig
	Ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019	
a 1	Saldi uit vastgestelde begroting	56	272	331		Raad november 2014
a 2	Geprognosticeerde begroting 2019				195	
b	Ontwikkeling op basis van raadsbesluiten		-373	-14	-14	Raadsbesluiten t/m 28 april
c	Gemeentefonds en maatregelen Rijk	237	237	237	237	Brief ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkszaken aan VNG en Rfv
d	Autonome ontwikkelingen	70	64	114	114	Bijlage 3d
e	Ontwikkelingen (nieuw) beleid	-294	-209	-184	-164	Bijlage 3e
f	Ontwikkelingen bedrijfsvoering	-34	-34	-34	-34	Bijlage 3f
	Totaal	35	-43	450	334	

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Bijlage 3b Ontwikkeling op basis van raadsbesluiten

Begrotingswijzigingen 2015							(bedragen in k€)
cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig							Dekking
	Onderwerp	2015	2016	2017	2018	2019	
1	Fiscaliteit Werkkostenregeling (WKR)	-24	nvt	nvt	nvt	nvt	AR
2	Aanschaf software Zaakgericht en digitaal werken	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
3	Functionele aanpassingen GCC	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
4	Vaststelling geactualiseerde IHP 2015-2018			-373	-14	-14	AR/BR
	Totaal	-24		-373	-14	-14	

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Bijlage 3c Gemeentefonds en maatregelen rijk

(bedragen in k€)

Gemeentefonds en maatregelen Rijk						
cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig						
	Onderwerp	2016	2017	2018	2019	Basis
1	2 ^e fase onderhoud gemeentefonds	237	237	237	237	Brief Min.Bin.Zak&Kon.Zak. dd 23-3-2015 aan VNG en Rfv.
2	Objectieve verdeling budgetten Jeugdhulp en WMO	PM	PM	PM	PM	Brief VNG dd. 5-2-2015
	Totaal verschil	237	237	237	237	

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Bijlage 3d Autonome ontwikkelingen

Ontwikkelingen als gevolg van gewijzigde prijzen en aantallen

(bedragen in k€)

(bedragen in k€)

Autonome ontwikkelingen			cijfer met “-” is nadelig (+) is voordelig				
Prg	nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019	Opmerking
0	1	Uitkering voormalig personeel (wachtgeld)	45	45	45	45	Correctie budget
	2	Correctie taakstelling bestuurlijke samenwerking	-40	-40	-40	-40	Correctie budget
2	1	Bijdrage veiligheidsregio Groningen	21	15	22	22	Aangepast aan (meerjaren)begroting 2016-2019
3	1	Landschapsbescherming	-3	-3	-3	-3	Contributiestijging
4	1	Bijdrage Raad van advies Waddenzeehavens	-8	-8			Verplichting vanuit project North Sea Fish
7	1	Uitkeringen	58	58	58	58	Structureel jaarrekening 2014
	2	Schuldhulpverlening	20	20	20	20	Structureel jaarrekening 2014
	3	Loonkostensubsidie	-25	-25	-25	-25	Prijsverhoging loonkostensubsidie
	4	Functioneel applicatiebeheer SoZaWe	-60	-60	-25	-25	Tijdelijke uitbreiding van 3 fte en structurele uitbreiding met 1 fte
	5	Bijdrage Ability	45	45	45	45	Aangepast aan (meerjaren)begroting 2016-2019
8	1	Regiotaxi	-25	-25	-25	-25	Structureel jaarrekening 2014
	2	Bijdrage Publieke Gezondheid & Zorg	16	16	16	16	Aangepast aan (meerjaren)begroting 2016-2019
	3	Aan- en verkoop gronden	-5	-5	-5	-5	
9	1	Diftar-systeem	20	20	20	20	Structureel jaarrekening 2014

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

10	1	Bouwleges	-25	-25	-25	-25	Structureel jaarrekening 2014
	2	Basisregistratie grootschalige topografie	20	20	20	20	Structureel jaarrekening 2014
	3	Bijdrage omgevingsdienst Groningen	16	16	16	16	Aangepast aan (meerjaren)begroting 2016-2019
		Totaal	70	64	114	114	

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Toelichting autonome ontwikkelingen

0.1 Uitkering voormalig personeel (wachtgeld)

De begrotingspost "uitkering voormalig personeel" is te hoog opgenomen in de begroting en kan structureel naar beneden worden bijgesteld.

0.2 Correctie taakstelling bestuurlijke samenwerking

In de kadernota 2012-2015 is een structurele besparing ingevoerd als gevolg van de samenvoegingen van I&A, P&O en SoZaWe afdelingen van de drie samenwerkende gemeenten Bedum, De Marne en Winsum. Deze structurele besparing is bij de samenvoeging al gerealiseerd door een bezuiniging op het personeel en structurele inkoopvoordelen op accountantskosten, kopieermachines, licentiekosten etc. De besparingen zijn echter nooit verrekend met de taakstelling. Dit wordt nu gecorrigeerd.

2.1 Bijdrage veiligheidsregio Groningen

De jaarlijkse bijdrage is aangepast aan de (meerjaren)begroting 2016-2019 van de veiligheidsregio Groningen.

3.1 Contributie landschapsbescherming

Het aantal iepen in ons gebied is uitgebreid met 300 stuks. Dit heeft tot gevolg dat jaarlijkse contributie aan de iepenwacht is gestegen.

4.1 Bijdrage Raad van Advies Waddenzeehavens

De gemeente is in 2013 een verplichting aangegaan voor een jaarlijkse bijdrage aan de Raad van Advies Waddenzeehavens voor de periode 2014 t/m 2017. Voor het jaar 2014 is de bijdrage betaald vanuit het project North Sea Fish. Het project North Sea Fish is in 2014 geëindigd. Dit betekent dat de bijdragen voor 2016 en 2017 ten laste komen van de gemeentelijke begroting.

7.1 Uitkeringen

In 2014 is een minder sterke stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden gebleken dan begroot. Dit effect kan worden doorvertaald in de (meerjaren) begroting.

7.2 Schuldhulpverlening

In 2014 is minder een beroep gedaan op de schuldhulpverlening dan bij het opstellen van de begroting 2014 is ingeschat. Dit effect kan worden doorvertaald in de (meerjaren)begroting.

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

7.3 Loonkostensubsidie

Binnen de Participatiewet worden de kosten van de loonkostensubsidies (inclusief de garantiebannen) ondergebracht bij de inkomensvoorzieningen. Hiervoor werden deze werkzaamheden gefinancierd uit de geormerkte specifieke budgetten (re-integratie). De kosten voor een combinatie uitkering/loonkostensubsidie zijn naar verwachting hoger dan alleen bijstandskosten, omdat de loonkostensubsidie wordt betaald naar het Wettelijk Minimumloon (WML).

7.4 Functioneel applicatiebeheer SoZaWe

Binnen Sociale Zaken en Werk wordt de taak van applicatiebeheer functioneel uitgevoerd voor het totale Sociale Domein van de BMWG-gemeenten. Het gaat dan om werkzaamheden, naast werk en inkomen, voor WMO/AWBZ, Jeugd / CJG en Onderwijs. Dit leidt tot een incidentele en structurele uitzetting van kosten voor applicatiebeheer. Binnen de oorspronkelijke formatie van SoZaWe was rekening gehouden met de kosten van 1 fte applicatiebeheer. Structureel zijn 2 fte nodig voor het totale sociale domein voor de BMWG-gemeenten en tijdens de implementatie van de decentralisaties totaal 4 fte.

7.5. Bijdrage Ability

De jaarlijkse bijdrage is aangepast aan de (meerjaren)begroting 2016-2019 van Ability.

8.1 Regiotaxi

De taxitarieven zijn in de afgelopen jaren niet geïndexeed. Dit heeft geleid tot een overschrijding in 2014 van k€ 18. Om overschrijding te voorkomen is het budget structureel verhoogd met 10%.

8.2 Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg

De jaarlijkse bijdrage is aangepast aan de (meerjaren)begroting 2016-2019 van de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg.

8.3 Aan- en verkoop gronden

Voor de (nog te plaatsen) umts-mast in Eenrum is met de KPN een opstalovereenkomst gevestigd. Hierin is de jaarlijkse canon bepaald op € 4.500. KPN heeft echter alsnog besloten dat de mast niet geplaatst wordt, zij hebben daarom de opstalovereenkomst per 2016 opgezegd.

De geraamde inkomsten zijn gebaseerd op de aanwezige contracten. Hierin is geen ruimte om fluctuaties in op te vangen.

9.1 Diftar-systeem

Door het afsluiten van een nieuw onderhoudscontract zijn er kosten bespaard.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

10.1 Bouwleges

Door de economische crisis worden er minder omgevingsvergunningen ingediend. Daarnaast speelt het aspect van vergunningsvrij bouwen een rol en lopen de advieskosten welstand terug. Dit alles betekent minder inkomsten uit leges.

10.2 Basisregistratie grootschalige topografie

Door het aangaan van een samenwerking met de gemeenten Marum, Grootegast, Zuidhorn, Bedum en Winsum op het gebied van basisregistratie grootschalige topografie kunnen de structurele kosten naar beneden worden opgesteld.

10.3 Bijdrage aan de omgevingsdienst Groningen (ODG)

De jaarlijkse bijdrage is aangepast aan de (meerjaren)begroting 2016-2019 van de omgevingsdienst Groningen.

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Bijlage 3e Ontwikkelen (nieuw) beleid

In onderstaande tabel zijn alle ruimtevragers (RV) en ruimtebieders (RB) weergegeven die betrekking hebben op ontwikkelingen van nieuw beleid en in bestaand beleid. Tevens is aangegeven welke maatschappelijke prioriteit is aan te geven bij de ruimtevrager. De prioritering is onderverdeeld in : (O) = onontkoombaar, (N) = noodzakelijk en (W) = wenselijk.

(bedragen in k€)

Ontwikkelingen (nieuw) beleid			cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig					
Prg	nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019	Basis	Prioriteit
2	1	Opleidingen Veiligheidsregio GR	-45				Besluit AB Veiligheidsregio GR	N
3	1	Vervangen steiger en beschoeiingen	-30	-30	-30	-30	Beleidsplan Beschoeiingen, kademuren en Steigers 2012	N
4	1a	Aanjager innovatieve visserij	-20	-20	-20		Project NSF	W
	1b	Visserijbeleid	-5	-5	-5	-5	Project NSF	W
5	1	Uitvoeringskosten decentralisatie jeugd	-67	-67	-67	-67	Decentralisaties Soc.Domein	N
6	1	Vervangen vloer sporthal Leens	-6	-6	-6	-6	Meerjarig onderhoudsplan 2010	N
7	1	Kwartiermaker nieuwe uitvoeringsorganisatie	-25				Decentralisaties Soc.Domein	N
	2	Uitvoeringskosten decentralisatie participatiewet	-17	-17	-17	-17	Decentralisaties Soc.Domein	N
8	1	Uitvoeringskosten decentralisatie WMO	3	3	3	3	Decentralisaties Soc.Domein	N
10	1	Actualiseren bestemmingsplannen	-45	-30	-5	-5	Verouderd bestemmingsplan buitengebied	O
	2	Vitaliteit	-8	-8	-8	-8	Vitaliteitsbeleid	N
	3	Onderhoud areaaluitbreiding als gevolg	-29	-29	-29	-29	Onderhoud kapitaalgoederen	O

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

		van projecten						
	4a	Kosten aardbevingsproblematiek	-150	-150	-150	-150	De Marne maakt onderdeel uit van aardbevingsgebied	N
	4b	Externe financiering kosten aardbevingsproblematiek	150	150	150	150	De Marne maakt onderdeel uit van aardbevingsgebied	N
		Totaal	-294	-209	-184	-164		

Kadernota 2016-2019

OP KOERS IN EEN BEWEGENDE SAMENLEVING

Bijlage 3f Ontwikkelingen Bedrijfsvoering

In onderstaande tabel zijn alle ruimtevragers (RV) en ruimtebieders (RB) weergegeven die betrekking hebben op ontwikkelingen van de bedrijfsvoering. Tevens is aangegeven welke prioriteit is aan te geven bij de ruimtevrager. De prioritering is onderverdeeld in : (O) = onontkoombaar, (N) = noodzakelijk en (W) = wenselijk.

(bedragen in k€)

Ontwikkelingen (nieuw) beleid				cijfer met (-) is nadelig (+) is voordelig					
Prg	nr	Onderwerp	2016	2017	2018	2019	Basis	Prioriteit	
0	3.1	Spendanalyse inkoop	-3	-3	-3	-3	Inkoopbeleid	W	
	3.2	Aanbestedingsplatform Negometrix	-3	-3	-3	-3	Inkoopbeleid	N	
	4.1	Uitzetting begroting I&A BMW	-28	-28	-28	-28	BMW samenwerking	N	
	4.2	I&A BMW ondersteuning SoZa BMW	PM	PM	PM	PM	Invlechting SoZaWe Eemsmond en SoZa BMW	N	
		Totaal	-34	-34	-34	-34			